

Urlop wypoczynkowy

Igor Kyrzewski · 18.05.2025 · Kadry i Płace – JDG, Kadry i Płace – Spółki

☐ Wprowadzenie

Urlop wypoczynkowy to jedno z podstawowych uprawnień pracowniczych wynikających z Kodeksu pracy. Pracodawca ma obowiązek udzielić go pracownikowi **każdego roku**, a jego niewykorzystanie nie może skutkować utratą prawa do wypoczynku. Poniżej przedstawiamy, komu przysługuje urlop, jak go wyliczyć i jak należy go udzielać.

☐ 1. Wymiar urlopu wypoczynkowego

Zgodnie z **art. 154 § 1 Kodeksu pracy**:

Staż pracy (łącznie z edukacją) Wymiar urlopu rocznego mniej niż 10 lat | **20 dni**
10 lat i więcej | **26 dni**

☐ **Ważne:** Do stażu pracy wlicza się również okres nauki:

- szkoła zawodowa – 3 lata,
- szkoła średnia – 4-5 lat,
- szkoła wyższa – 8 lat (nie sumują się z innymi szkołami).

☐ 2. Udzielanie urlopu - zasady

☐ **a) Urlop udzielany jest:**

- **na wniosek pracownika** (pisemny, elektroniczny lub w systemie HR),
- **w dni, które są dla pracownika dniami pracy**, zgodnie z jego harmonogramem,

- w **pełnych dniach roboczych** (minimalna jednostka – 1 dzień lub 1/8 etatu).

▣▣ b) Obowiązki pracodawcy:

- nie może odmówić urlopu, jeśli jest zgodny z planem urlopów,
- musi udzielić urlopu w roku kalendarzowym, w którym pracownik nabył do niego prawo,
- zaległy urlop należy udzielić **do 30 września następnego roku** (art. 168 KP).

▣▣ 3. Nabywanie prawa do urlopu

▣▣ a) Przy pierwszej pracy:

- Pracownik nabywa prawo do urlopu **z upływem każdego miesiąca pracy** – 1/12 rocznego wymiaru,
- czyli 1,67 dnia miesięcznie (przy 20 dniach) lub 2,17 dnia (przy 26 dniach),
- od następnego roku – pełny wymiar z góry.

▣▣ b) Kolejne lata pracy:

- Od 1 stycznia każdego roku przysługuje **pełny roczny wymiar** urlopu.

▣▣ 4. Urlop proporcjonalny – kiedy?

▣▣ a) Zatrudnienie lub zwolnienie w trakcie roku:

- Pracownik ma prawo do **urlopu proporcjonalnego** do przepracowanego okresu w danym roku.

▣▣ b) Zmiana pracodawcy:

- Jeśli w tym samym roku pracownik był już zatrudniony u innego pracodawcy i wykorzystał część urlopu, nowy pracodawca **nalicza proporcjonalnie tylko pozostałą część**.

☐☐ c) Zmiana etatu (np. z 1/2 na pełen):

- Urlop za okres pracy na część etatu przelicza się proporcjonalnie (np. 10 dni za pół etatu w skali roku).

☐☐ 5. Plan urlopów

- Pracodawca może ustalić **plan urlopów** (jeśli nie działa u niego organizacja związkowa – po konsultacji z pracownikami).
- Plan urlopów **nie może naruszać prawa pracownika do corocznego wypoczynku**.
- Dni urlopowe można dzielić – np. 10 dni w czerwcu i 10 dni w sierpniu.

☐☐ 6. Urlop wypoczynkowy a nieobecności

- **Choroba** nie przerywa urlopu – ale dni choroby nie są liczone jako urlopowe.
- Jeśli pracownik zachoruje przed rozpoczęciem urlopu – powinien poinformować pracodawcę i urlop przesunąć.

☐☐ 7. Urlop a wypowiedzenie umowy

- W okresie wypowiedzenia pracodawca może:
 - **udzielić zaległego i bieżącego urlopu**, albo
 - **wypłacić ekwiwalent pieniężny** za niewykorzystany urlop.

☐☐ 8. Przykład obliczeń – urlop proporcjonalny

Przykład: Pracownik z 5-letnim stażem rozpoczął pracę 1 lipca 2025 r.

➔ Przysługuje mu:

20 dni $\times$ 6/12 = **10 dni urlopu wypoczynkowego** do końca 2025 r.

▣ Podstawa prawna:

- **Kodeks pracy**, art. 152-173
- Rozporządzenie MPiPS z 28 maja 1996 r. w sprawie sposobu udzielania urlopu wypoczynkowego